

OPĆINSKO VIJEĆE TEŠANJ

INFORMACIJA

o rješavanju statusa izbjeglih i raseljenih lica na području općine Tešanj za 2019.godinu

Općinsko vijeće Tešanj, u svom Programu rada za 2019.godinu, planiralo je da se razmotri Informacija o rješavanju statusa izbjeglih i raseljenih lica na području općine Tešanj, sa ciljem informisanja vijećnika i šire javnosti o stanju i problemima izbjeglih i raseljenih lica, stanju povratka na područje općine Tešanj, kao i povratka u druge općine lica koja su svoje privremeno utočište našla na području općine Tešanj. Iako je od završetka rata protekao dug vremenski period i ostvareni značajni rezultati u dvosmjernom povratku, još uvijek postoji određen broj porodica koje se nisu vratile na svoja prijeratna imanja i kojima je potrebna pomoć u sanaciji kuća, kao i pomoć u održivom povratku onima koji su se već vratili.

I RASELJENA LICA

1. Pravno uređenje statusa

Zaštita i socijalno statusni položaj raseljenih lica, propisani su federalnim i kantonalnim zakonima. Zakonom o raseljenim licima i povratnicima („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 6/06, 10/08 i 10/11), raseljenim licima i povratnicima privremeno se osiguravaju sljedeća prava:

- pomoć u nužnoj opravci vlastitih kuća ili stanova;
- pomoć u korištenju kredita ili donacija za otpočinjanje poslova u pogledu stvaranja prihoda za sebe i svoju porodicu;
- privremeni smještaj;
- neophodna ishrana;
- socijalna adaptacija i psihološka podrška;
- zdravstvena zaštita;
- obrazovanje djece i omladine;
- podmirenje drugih nužnih životnih potreba.

Prema odredbama naprijed citiranog Zakona prioritet je ostvarivanje prava na obnovu stambenog fonda i privremeni smještaj.

Raseljena lica i povratnici na području Zeničko-dobojskog kantona ostvaruju osnovna socijalna prava, shodno odredbama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/07), jednako kao i svi građani, odnosno, domicilno stanovništvo Zeničko-dobojskog kantona.

Shodno Zakonu o dopuni Zakona o raseljenim osobama i povratnicima („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/11) i Odluci Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj:02-35-22929/11 od 01.09.2011. godine, o ostvarivanju prava iz osnova socijalne zaštite, zdravstvene i boračko-invalidske zaštite, te obrazovanje djece i omladine povratnicima iz Zeničko-dobojskog kantona na područje entiteta Republika Srpska, obezbjeđuje se nastavak korištenja prava koja su imali u mjestu posljednjeg privremenog boravka.

2. Status raseljenih lica

Posljednja reregistracija raseljenih lica izvršena je u periodu od 15. decembra 2004. godine do 31. marta 2005. godine, kada je registrovano 20.210 lica. U 2012. godini evidentirano je 3.869 lica, a u oktobru 2013. godine 2.659 lica.

Posljednji popis raseljenih lica na Općini Tešanj zvanično je okončan sa 31.03.2005. godine i tada je zahtjev za registraciju podnijelo 450 porodica, ili 1.343 lica.

Rješavajući status na osnovu podnesenih zahtjeva, zaključno sa 31.10.2006.godine, pozitivno je riješeno 160 porodica, ili 451 lice. Ostali zahtjevi su ili riješeni negativno, ili su se u međuvremenu podnosioci zahtjeva odjavili, ili im je po službenoj dužnosti ukinut status.

Najveći broj raseljenih je iz općina Teslić i Doboju.

Zaključno sa 15.11.2019.godine, u službenoj evidenciji raseljenih ima nešto manje od 190 lica.

Ono što je specifično je da značajan broj ovih lica zadržava status raseljene osobe i pored činjenice da sva prava realizuje na prostoru općine Tešanj, da imaju čak i riješeno stambeno pitanje na prostoru općine, čime se mogu smatrati domicilnim stanovništvom. Razlog tome je eventualna podrška koju očekuju u gradnji kuća i sl.

3.Smještaj raseljenih-kolektivna naselja

Od ukupno 71 porodice raseljenih lica, kod jednog broja je prijeratna imovina oštećena, ili uništena, dok je značajan procenat onih porodica koje prije rata nisu imale imovinu, ili je ista sporna (19 porodica), to se prvenstveno odnosi na porodice koje su bile smještene u socijalnim stanovima i kućama.

Postoji i nekoliko porodica koje su dobile obnovu kuće i mogućnost za povratak, ali se iz različitih razloga ne vraćaju ili ne odjavljuju. Revizija statusa raseljenih lica nije vršena od 2005.godine.

Ukoliko se kod nadležnih ministarstava ponovo pokrene postupak revizije statusa raseljenih lica, sto je izvjesno, broj raseljenih bi se svakako mogao smanjiti.

Od pomenutog broja raseljenih u Kolektivnom naselju "Vila" Bukva, smješteno je 13 porodica, sa ukupno 42 člana. U 4 objekta stanuju po 2 porodice. U 4 stana po 1 člana. U 4 stana po dva člana. Sa 5 članova dvije porodice. Sa 6 i više članova 1 porodica.

U 2 objekta su smještena domicilna lica koja nemaju mogućnost rješavanja stambenog pitanja na drugi način.

Trenutno stanje imovine nastanjenih u naselju "Logobare" izgleda ovako:

6 objekata, u kojim je ukupno smješteno 15 korisnika.

Općina Tešanj nema raseljenih lica smještenih u alternativnom smještaju od strane Općine, niti lica smještenih uz plaćanje kirije.

Općina je kandidovala CEB 2 projekat (kreditna sredstva Razvojne banke Vijeća Evrope), putem UNHCR-a i nadležnih ministarstava, koji uključuje trajno rješavanje nastanjenih u kolektivnim naseljima, kao i dijela domaćih socijalno ugroženih porodica, kroz program socijalnog stanovanja. Predstavnici Ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica FBiH, Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK i Općine Tešanj potpisali su Sporazum za izgradnju socijalnih stanova 15.04.2016.godine u Zenici, čime je trebalo trajno biti riješeno pitanje izbjegličkog naselja Vila u Tešnju. Ukupna vrijednost prve faze projekta je 388.431 eura, od čega se na projekat CEB odnosi 308.593 eura, dok bi Općina Tešanj osigurala 79.838 eura.

Ugovorenim sredstvima bilo bi izgrađeno 21 socijalni stan za isti broj porodica.

Izvodjač je uveden u proceduru, međutim došlo je do odustanka od pomenutog Ugovora od strane istog.

U međuvremenu je Općina Tešanj interventno djelovala na objektima kako bi izvršila nužnu sanaciju i olakšala dodatni boravak porodicama.

Poziv je od strane Ministarstva ponovljen. Za drugi poziv su pristigle ponude koje su uredno zaprimljene u Ministarstvu. Ministarstvo trenutno vrši evaluaciju pristiglih ponuda. Po završenom i odabiru adekvatne ponude, bit će ponovo potpisan Ugovor o izvođenju radova, te se pristupiti izgradnji objekta. Za očekivati je da novi Ugovor bude proveden do kraja, te da će njegovom realizacijom biti adekvatno riješeno stambeno pitanje porodica koje stanuju u stambenom naselju "Vila".

Uporedo sa ponovljenim pozivom, predstavnici Službe društvenih djelatnosti Općine Tešanj, obavili su više razgovora sa stanovnicima ovog naselja. U cilju smanjenja pritiska na stambeni prostor, te mogućnosti zbrinjavanja i drugačijeg rješavanja, ovim licima je i podršku u situacijama gdje su imenovani riješili pitanje placa i imaju mogućnost gradnje objekta. S tim u vezi, ovim porodicama će biti nabavljena građevinski materijal u iznosu od po 8.000,00 KM, a porodice bi izvršila gradnju objekata. Takođe, još dvije porodice su ponudile način rješavanja stambenog pitanja na ovaj način. Jedna je podnijela zahtjev za urbanističku dozvolu, a jedna traži mogućnost da izvrši zamjenu parcele. Ovisno o realizaciji, bit će moguće i ove porodice riješiti uz dodatnu podršku, a samim tim riješiti i status više od 20 raseljenih lica koja su korisnici ovakvog vida stanovanja.

II POVRATNICI

1. Stanje povratka raseljenih lica

Na cijeloj teritoriji općine vratilo se, i sada tu živi, oko 50 porodica, odnosno 120 lica. Povratak je spontan i odvija se u 11 naseljenih mjesta na području općine.

Zadnjih godina nije bilo povećanog broja povratnika, već su u pitanju pojedinačni slučajevi.

Podatke o broju povratnika u općinu Tešanj treba uzeti s rezervom, jer jedan broj povratnika povremeno boravi i u općini privremenog boravka, a povremeno u općini Tešanj. Isto tako podaci o povratku porodica hrvatske nacionalnosti nisu potpuni, jer se jedan dio tih povratnika nije registrovao prilikom povratka, ili prijavio boravak a i dalje veći dio vremena provode u Hrvatskoj, ili drugim evropskim zemljama. Veći povratak u budućnosti može se očekivati samo ako se izvrši sanacija porušenih i teže oštećenih kuća, a što će zavisiti od pomoći nadležnih ministarstava i humanitarnih organizacija. U kontekstu njihovog ugodnijeg boravka Općina Tešanj rješava i pojedinačne zahtjeve za različite druge vidove pomoći te smo podržali nabavku repromaterijala za ograđivanje grobalja u Raduši, u Svinjcima, Stajama i Dž. Planjama (šljunak, cement, stupovi, ograda) a ugradnju su izvršili sami povratnici uz koordinaciju Udruženja "Povratak". Takođe smo s aktivnostima nastavili i u 2019. godini.

a) Popravak kuća

Početkom 2012. godine bio je raspisan Javni poziv Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica za obnovu kuća raseljenih i povratnika, na koji se putem Službe prijavilo 37 lica, raseljenih i povratnika. Nakon ocjene prijava objavljena je Rang lista potencijalnih korisnika na kojoj je 20 porodica i to: Lončari -5, Mekiš -3, Omanjska -3, Križ, Raduša i Vrela- po 2, a Blaževci, Tešanj i Tugovići- po 1. Provedeni postupak po Javnom pozivu nije realizovan.

U 2015. godini, sredstvima Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK (5.950,00 KM) i općine Tešanj (851,55 KM) sanirane su kuće dvije porodice (Dobropolje i Karadaglije).

Takođe, u 2015. godini je aplicirano prema Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice, te se očekuje realizacija jednog infrastrukturnog projekta.

U 2016. godini, aplikacije koje su upućene prema Ministarstvu, već se realizuju ove godine na prostoru općine Tešanj (U Dobropolju i Raduši). Za 2017. godinu nije bilo poziva za stambeno zbrinjavanje, već za infrastrukturne projekte, te je Općina Tešanj aplicirala shodno potrebama i mogućnostima.

Dvoje povratnika je potpisalo Ugovore sa Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice (Pejić Ranko i Gavrić Miloš) za pomoć u sanaciji stambenih objekata kroz isporuku građevinskog materijala. Ugradnju obavljaju korisnici ove podrške, te je Služba imala monitoring ova dva zahtjeva od strane Ministarstva. Bitno je naglasiti da zahtjevi apliciraju direktno Ministarstvima po objavljenom javnom oglasu, te ne idu putem Službe kao što je ranije bio slučaj. S tim u vezi u 2018. i 2019. godini nemamo informacija o podnesenim aplikacijama direktno od strane korisnika prema resornim Ministarstvima.

b) Pomoć održivosti povratka

Općina Tešanj je, u skladu sa svojim mogućnostima, pomagala i pomaže dvosmjerni povratak svih na svoje. Za podsticaj povratku i održavanje kolektivnih naselja za 2019. godinu planirano je 35.000,00 KM. Od tih sredstava, pored ostalog, dodijeljena je povratnicima pomoć:

- u proljetnoj sjetvi u ukupnom iznosu od 34900,00 KM (za 38 porodica povratnika);
- pomoć za nabavku ogrjeva u iznosu od 5.200,00 KM (za 26 porodica bez primanja po 200,00 KM); (U toku isplata).
- povremene pojedinačne jednokratne pomoći za najugroženije za plaćanje struje, pomoć u sahrani, nabavci lijekova, školovanju (850,00 KM);
- pomoć u sanaciji pravoslavne crkve u Tešnju (2000 KM).
- Data je preporuka za podršku sanaciji, tj. Izgradnji nove Pravoslavne crkve u Rosuljama prema resornom ministarstvu, te je izgradnja objekta u toku, a Općina će izgradnju pomoći shodno raspoloživim sredstvima. Stara crkva je oštećena usljed klizišta, te nije moguća sanacija.
- Pomoć povratnicima u Čajniču za Spomen-obilježje 2.500,00 KM,
- MZ Strupina, Općina Maglaj, pomoć povratnicima za elektrifikaciju 987,00 KM
- Odobreno je mnoštvo pojedinačnih pomoći radi stvaranja uvjeta za kvalitetniji život, dodatnu podršku ili podršku u ugradnji odobrenog građevinskog materijala.

Infrastrukturni projekti

- Asfaltiranje lokalnog puta Križ Blaževci 27.256,00 KM plus 8170 Općina
- Asfaltiranje lokalnog puta Križ Kalošević 21.855,00 KM plus 8170 Općina
- Asfaltiranje lokalnog puta Trepče Šije 21.888,60 KM plus 8170 Općina
- Asfaltiranje lokalnog puta Kruške Šljivice 63.192,50 KM

Služba ostvaruje dobru saradnju sa Udruženjem građana „Održiv povratak“ kad je u pitanju realizacija svih projekata i pomoći povratku. Time je olakšano rad Službe, naročito oko izbora korisnika pomoći u obnovi kuća i pomoći održivosti povratka (proljetna sjetva, pomoć u ogrevu i drugo).

U smislu podrške povratnicima, Općina prati pozive resornih Ministarstava, te na vrijeme aplicira za podršku projektima koji se tiču povratnika, infrastrukture u povratničkim naseljima, stambene problematike i slično.

2. Problemi povratnika

a) Stambeni problemi

Do sada je putem ove Službe, od 2000-te godine obnovljeno 85 kuća, od ukupno 150 objekata na kojim su registrovana oštećenja različitog stepena.

Za skoro sve oštećene i porušene kuće urađena je prethodnih godina procjena oštećenja i više puta su kandidovane nadležnim ministarstvima Kantona i Federacije, kao i humanitarnim organizacijama. U narednom periodu Općina Tešanj će i dalje pratiti pozive nadležnih ministarstava i humanitarnih organizacija, te putem njih po potrebi pokušati obezbijediti donacije za popravak kuća svih raseljenih lica koja budu izrazila spremnost da se vrate i žive na svojoj imovini.

b) Infrastruktura

Pošto se povratak u općinu Tešanj odvija u preko 11 naseljenih mjesta, u jednom broju njih je u toku rata oštećena i infrastruktura (elektro-mreža, putevi, vodovodi, domovi kulture itd.). Neki projekti su, kako je već navedeno, kandidovani nadležnim ministarstvima, dosta ih je riješeno, a Služba prati pozive Ministarstava za pojedine oblasti i pravovremeno kandiduje projekte.

III ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

U Informaciji je navedeno brojno stanje porodica raseljenih lica. Najviše ih je iz općina Teslić i Doboj. Većina njih svoj status zadržava iz različitih razloga, (liječenje, penzija, mogućnost podrške za sanaciju i drugo). Već dugo se najavljuje nova revizija statusa od strane Ministarstva, čime bi se ovaj broj znatno smanjio. Kad su u pitanju raseljeni, najveći dio ih je smješten u kolektivnim naseljima.

Najznačajniji projekat oko raseljenih je CEB, koji je započeo 2017.godine, sa namjerom uvođenja socijalnog stanovanja. Lokacija, projekat, urbanistička elaborati urađeno na vrijeme. Ovim bi se riješilo pitanje stambenog izbjegličkog naselja u "VILI" Bukva.

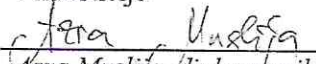
Za očekivati je da će ponovljeni poziv ipak riješiti ove poteškoće, te Ugovor adekvatno realizovati i trajno riješiti stambena pitanja ovih porodica.

Najviše problema povratnici imaju po pitanju egzistencije, te podrška iz oblasti poljoprivrede treba ostati, pošto je većina povratnika smještena u ruralnim naseljima i ima potrebne resurse (zemlju i ostalo).

Općina Tešanj je do sada maksimalno davala podršku provođenju Aneksa 7. Dejtonskog mirovnog sporazuma, kako na prostor naše općine, tako i podršku povratku u Republiku Srpsku, te ćemo sa navedenom praksom nastaviti i ubuduće. Služba ima veoma dobru saradnju sa predstavnicima Srpske pravoslavne crkve u Tešnju, te konstantno radi na razmjeni informacija po pitanju poboljšanja uvjeta povratnika koji žive na prostoru općine Tešanj. U narednom periodu ćemo planirati i obilazak cjelokupne populacije povratnika na licu mjesta radi uvida u situaciju na terenu.

OBRADIVAČ:

Služba za društvene djelatnosti
i investicije

Azra Muslija, dipl. pravnik

PREDLAGAČ:

Općinski načelnik

Mr. sci. Suad Huskić

Broj: 03-36-6-2406/19

Datum: 18.11.2019.godine